

Povodně v roce 2024 odhalily zranitelnost Hrubého Jeseníku

3.3.2026 - Stanislav Janalík | Ostravská univerzita

Vědci Ostravské univerzity potvrdili, že i středně vysoká pohoří čelí výrazným rizikům přírodních hazardů. Na základě terénního výzkumu a analýzy dat po povodních v roce 2024 popsali hlavní příčiny sesuvů v Hrubém Jeseníku. Zároveň upozornili na potřebu systematictější prevence v dosud opomíjených horských oblastech.

Extrémní bouře Boris spustila při zářijových povodních v roce 2024 v Hrubém Jeseníku desítky bahenních proudů (tzv. mur), které ze svahů přivedly do horských toků velké množství kamení, hlíny a dřeva. To je důkaz, že podobné rizikové situace se nevyhýbají ani středně vysokým pohořím, která jsou z hlediska přírodních rizik dlouhodobě podceňována.

„Výjimečný dopad bouře Boris na krajinu byl způsoben kombinací dlouhotrvajícího deště zakončeného velmi intenzivními srážkami, které dosahovaly až 20 milimetrů za hodinu. Svahy se postupně nasýtily vodou a závěrečné zesílení srážek fungovalo jako přímý spouštěč pohybu bahenních proudů. Ke snížení stability svahu zároveň přispěl nevhodně řešený odtok z lesních cest, který soustřeďoval vodu do citlivých míst,“ popisuje za výzkumný tým Katedry fyzické geografie a geoekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity docent Radek Tichavský.

Dostupná data ukazují, že bahenní proudy v Hrubém Jeseníku nebyly v roce 2024 výrazně větší než při starších extrémních událostech.

„Rozhodující roli nehrál jen samotný déšť, ale především tvar a vlastnosti terénu. Přibližně 80 procent starých i nově vzniklých bahenních proudů se objevuje na velmi strmých svazích, které fungují jako přirozené trychtýře – voda se na nich při silných deštích rychle soustřeďuje do úzkých tras a nemá kam se rozptýlit. Právě v těchto místech pak dochází k největší nestabilitě svahů,“ vysvětluje Radek Tichavský.

Ostravští vědci na základě analýzy extrémních srážek za období 1900–2024 upozorňují, že zatímco v první polovině 20. století se velmi silné deště objevovaly v poměrně pravidelných cyklech, v posledních desetiletích mají stále nepravidelnější a obtížně předvídatelný charakter. V kombinaci s vlastnostmi terénu, blízkostí obydlených údolí a lidskými zásahy to výrazně zvyšuje riziko svahových nestabilit. Odborníci proto doporučují pravidelně sledovat rizikové svahy, upravit odvodnění v horských oblastech zejména u lesních cest a s těmito riziky počítat při dlouhodobém plánování rozvoje horských území.

Výsledky výzkumu byly publikovány v odborném časopise Natural Hazards (dostupné online).

Mgr. Stanislav Janalík
Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity
telefon: 732 525 519

<https://www.osu.cz/32803/povodne-v-roce-2024-odhalily-zranitelnost-hrubeho-jeseniku-tz>